

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

SOS!

Журналисту «Белорусской деловой газеты» Ирине Маковецкой угрожают убийством

Ирина предполагает, что ей угрожают за материал, посвященный гомельскому периоду жизни премьер-министра Беларуси Сергея СИДОРСКОГО.

«Все произошло позавчера в четыре часа утра. Мне на домашний телефон позвонил неизвестный мужчина и назвал себя представителем белорусского народа, — рассказывает Ирина. — На протяжении часа он звонил мне четыре раза. Самым долгим был его третий звонок. У меня есть диктофонная запись разговора, сейчас прочтитаю...

«Что ты так ненавидишь белорусский народ, всякую гадость пишешь на президента? Месич назад написала какую-то херню про него. Сама знаешь, какую... Не на народ ты работаешь, не на эту власть, а на какую-то другую... Ты нох потеряла... Все равно будет референдум, народ любит президента, и его снова выберут...»

Он сказал, что мне лучше ехать из этой страны. Мол, вообще связывайся со своей журналистской деятельностью, потому что «БД» скоро загниет...

Сказал, что моя последняя публикация очень не понравилась некоторым людям, что не надо было об этом писать. Моя последняя публикация — это портрет Сергея Сидорского.

Звонивший сказал, что поставил мне свечку за упокой и меня похоронят. И пожелал мне спокойной ночи в сырой земле, сообщив, что пока у меня есть выбор: я могу уехать за границу».

Я сразу позвонила в «02», сказала, что мне угрожают убийством, попросила, чтобы потребовали определить номер звонившего, потому что он обещал перезвонить еще. Мне сказали, что это сделать невозможно: у милиции нет таких возможностей... Посочувствовав, мне предложили просто написать заявление по месту жительства...

Марина КОКТЫШ.

ЭПИДЕМИЯ

9-летняя минчанка умерла от гриппа

Официально это первый и пока единственный случай смерти от гриппа в этом сезоне. Но в стране продолжается эпидемия, и медики предупреждают: при первых симптомах заболевания обязательно нужно обращаться к врачу.

Школьница 155-й минской школы плохо почувствовала себя 19 декабря прошлого года. На следующий день девочка не смогла пойти в школу: температура поднялась до 40°, усилился кашель. 22 декабря родители вызвали участкового врача. Доктор диагностировала грипп, назначила лечение. Но ночью девочке стало хуже, пришлось вызвать «скорую помощь». Уже с другим диагнозом — «бронхоневмония» — ее госпитализировали в 3-ю детскую клиническую больницу Минска, в отделение интенсивной терапии. Но несмотря на проводимое лечение, 27 декабря девочка умерла.

Предварительно причиной смерти, по мнению врачей, стало стрессовое состояние, у девочки началось острое генерализованная инфекция, двусторонняя пневмония. Но точно о причинах смерти можно будет говорить только после патологоанатомического анализа.

В Республиканском центре гигиены, эпидемиологии и общественного здоровья говорят, что девочке не была сделана прививка от гриппа. И неизвестно, как бы протекала болезнь, будь ребенок привит. Исследования Всемирной организации

здоровья показывают, что если человек, сделавший прививку против гриппа, все-таки заболевает, болезнь протекает значительно легче.

В этом сезоне в Беларуси эпидемия гриппа началась раньше. Ее прогнозировали на вторую половину января 2004 года, но уже в начале декабря прошлого года в Витебске зафиксировали всплеск заболеваемости, а 10 декабря объявили об эпидемии. Витебские школьники даже на неделю раньше отправили на зимние каникулы.

Сейчас эпидемия гриппа зафиксирована в 14 из 18 контрольных городов Беларуси. В медучреждениях объявлен карантин, закрываются школы там, где по причине заболевания отсутствуют 30% учащихся. Нет эпидемии только в Бресте, Барановичах, Могилеве и Речице, там зафиксирован обычный сезонный подъем заболеваемости ОРВИ.

«В этом сезоне циркулирует такой же грипп, как и в прошлом, — говорит заведующая отделом иммунопрофилактики и надзора за воздушно-капельными инфекциями Вероника Шиманович. — Это подтверждает иммунофлюоресцентный анализ, кото-

рый провели специалисты НИИ микробиологии. Обычно эпидемия протекает 5–6 недель. И мы предупреждаем, что надо делать прививку. К слову, в этом году прививку от гриппа сделало 6% населения, а в прошлом только 4%. Сейчас делать прививку уже нет смысла, после новогодних праздников темпы распространения вируса гриппа снизятся».

Тем не менее грипп может навредить немало бед. Особенно опасен он своими осложнениями. Поэтому если поднялась температура, заслезнились глаза, стало ломить кости — срочно вызывайте врача.

Терапевты также добавляют: если вы чувствуете себя хорошо, но заболел кто-то из близких, необходимо предпринять меры профилактики: принимать ремантадин, закапывать интерферон, закладывать в нос оксолиновую мазь. В аптеках пролают и гомеопатические средства: афлубин, элексон и другие. Есть препараты, изготовленные из трав: корня солодки, эхинацеи, элеутерококка. Не стоит забывать о лимонах, апельсинах, чесноке, аскорбиновой кислоте и других витаминах.

Мария ЭЙСМОНТ.

Бухвостов требует справедливости

Лидер Независимого профсоюза АСМ Александр Бухвостов направил в Министерство юстиции РБ заявление, в котором просит провести проверку решения декорбского внеочередного съезда профсоюза автосельхозмашиностроения и восстановить справедливость.

Как сообщает www.ptcaby.info, внеочередной съезд профсоюза АСМ отстранил Бухвостова от должности председателя организации. Сам профсоюзный лидер не согласен с этим решением.

По уставу профсоюза АСМ решение съезда считается принятым, если за него высказалось более половины делегатов, участвующих в работе съезда. Мандатная комиссия заявляла, что на съезд прибыло 396 делегатов, из них за открытое голосование высказалось всего 192, а это — меньше половины. «Решение съезда по открытому голосованию не было принято, — говорит Бухвостов. — Значит, открытое голосование по моей отставке тоже недействительно. Предлагаю «перезапустить» его волеизъявления. Они не хотели следовать уставу и торопились отстранить меня от должности. Все это происходило под давлением главы ФПБ Козика».

30 декабря новый руководитель профсоюза АСМ Валерий Кузьмин уволил Александра Бухвостова и его заместителя Александра Евдокимовича. В ближайшее время Бухвостов намерен обратиться в суд с заявлением о восстановлении его на работе в профсоюзе АСМ, поскольку считает, что переизбрание незаконно, а значит, и неправомерно.

КРИМИНАЛ

За решетку — на девять лет

К семнадцати годам лишения свободы приговорили бывшего заведующего отделом уголовного розыска милиции Александра Бухвостова. Он обвинялся в краже с проникновением в жилище. Суд признал его виновным в краже с проникновением в жилище. Суд признал его виновным в краже с проникновением в жилище. Суд признал его виновным в краже с проникновением в жилище.

Возмездие не заставило себя ждать — суд Новобелицкого района Гомеля на этот раз гораздо строже подошел к избранию меры наказания зарывшемуся в дом на девять лет изолирован в воспитательной колонии для несовершеннолетних.

На «отдых» — в тюрьму

Двадцатилетний житель Жлобина Николай Васильченко юридически отдался с полугода в круглосуточно работающем кафе на привокзальной площади. Около четырех часов утра, заметив покидающего заведение незнакомца, он ухватился за него и начал швырять в него бутылкой. Суд Жлобинского района приговорил Васильченко к трем с половиной годам лишения свободы за нападение на прохожего с применением оружия.

В баре гомельской гостиницы «Турист» отдыхал другой двадцатилетний игрок не работающий — Денис Витковский. Когда между ним и другим посетителем ночного заведения возникла ссора, в затем и рукопашная схватка. Денис на свою силу и мастерство ближнего боя рассчитывать не стал. Вытащив из кармана нож, «на всякий случай» пырнул более сильного соперника в живот и бросился к выходу. Спринтер из него оказался неловким — дежурные ввели в гостиницу милиционеров, не дали убежать дальше ста метров.

Врачи спасли потерпевшего, а за причинение тяжких телесных повреждений, опасных для жизни, суд Центрального района Гомеля ограничил свободу любителя поножовщины на три года.

Ня ГЛЕВЧІЧ,

народны паст Беларусі.

Михайл ОГОНЬКОВ.

НЕЗАЛЕЖНАЯ ЭКСПЕРТЫЗА

Па шляху Мікіты Хрушчова?

Уладзімір
КУЛАЖАНКА, доктар
эканамічных навук,
прафесар

Сённяшняе эйфарыя ўлады з нагоды вызначанага росту грамадскай вытворчасці краіны на будучы год аж на 10 працентаў, а сярэдняй заробнай платы бюджэтнікаў — да 170 долараў у месяц нагадвае эйфарыю палітыкі эканамічнага развіцця Саветаў Саюза ў апошнія гады кіравання Мікіты Хрушчова. Тады на адным з партыйных форумаў, разглядаючы паказчы эканамічнага развіцця на чарговую пяцілетку, Мікіта Сяргеевіч пафасна заявіў:

«Мой сябра, задумайся! Мы не будзем перадаваць краіны даўніны так і застаўся пустым гукам. Прычына прывяла пільгу — не былі створаны ўмовы для эканамічнага росту. Першае — не былі перададзены заставы ў сельскай гаспадарцы. Другое — неадпаведнасць размеркавання асноўных задачам росту. Сапраўды, чаму перадавалі краіны Еўропы і свету так паспяхова развіваюцца? Таму, што праблема вытворчасці прадуктаў харчавання належна вырашана. Дзяржава і гаспадарчыя суб'екты могуць аж заўгодна разглядаць прадукцыю і фінансавыя пільгі па-за межамі сельскай гаспадаркі, кіруючы іх на аперэдычны прырост і рост эканомікі ў цэлым. А гэта тычыцца дзейнасці прыкладна 95% прадпрыхітальных, а 5% (у некаторых краінах і 2,5%) пры падтрымцы дзяржавы паспяхова спрабуючыся з вытворчасцю прадукцыі раслінаводства і жывёлагадоўлі. У былым Савецкім Саюзе, дзе ў сельскай гаспадарцы было занята ў сярэднім каля трэці працаздольнага насельніцтва, праблема забеспячэння харчавання ўзнаўлення галоўнага чынініка вытворчасці рабачай сілы — не была вырашана. Кілавікі з боку ў бок ад авсяннай шалінных земляў і ўвадзены гаспадарчага падгалу да гарантыванай, але досыць нізкай аплаты працы, а справа не вырашалася. Даводзілася штогод купіць мільёны тон збожжя, аднаўляючы рэсурсы ад інвестыцый».

Тым больш не вырашалася праблема размеркавання прадукцы. Ільвіная доля яе ішла на менавіта харчавання прадукцыі, а не на інвестыцыі. Краіна заставаўся без дарог, без сучасных тэхналогій. Рост жыццёвага ўзроўню быў занятым. Вынік неўзабаве сказаўся: ВПК «з'еў» сацыялізм.

Нешта падобнае з эканамічным ростам назіраецца сёння і ў Беларусі. Шмат гэтых прычын, якія проста бліжэйшы эканамічны прарэс. А гэта ўсё тая, якія я называў пільгу. І, канешне, перш за ўсё — неперадолены крызіс сельскай гаспадаркі. Людзі пабеглі з вёскі ў горад. З 1990 па 2003 год колькасць працаўдзельнікаў на палях і фермах скарацілася з 1 067,8 тысяч чалавек да 473,4 тысяч. Атрымліваецца, што мы імкліва даганяем індустрыяльнае развіццё краіны па колькасці занятых у сельскай гаспадарцы. Але гэтыя «дагонкі» надала абцяжарана адстаўваннем. Калгасы і саўгасы ў даўгах, як у шаўках. Толькі сума пазык дасягнула 2498,8 мільярд рублёў. За апошнія 10 год вытворчасць мяса ў калгасах і саўгасах скарацілася амаль удвая, малака — у 1,5 раз, буйной рагатай жывёлы памежыла ў 1,8 раз, свіней — у 1,6 раз. Іхныя скарачэння пагалоўе буйной рагатай жывёлы ў асаблівых падсобных гаспадарках, у пенсіянераў, бо іх памочнікі — дзеці і ўнукі — пакідаюць вёску. Абязлоўлена вёска звязана з самай нізкай у краіне заробковай платой, амаль спыненнем жыллёвага будаўніцтва, развалам калгасаў і саўгасаў.

З усю гэтаю, што ратаванне калгасаў і саўгасаў касметычнымі мерамі (устаанавленнем шэфаства прамысловых прадпрыемстваў, перадачы развалёных гаспадарак фермерам ды іншым прадпрыемствам) не прынясе жаданых вынікаў. Так што даведзецца зноў браць гаспадаркі на дзяржаўны фінансавы круг. Тут не да расту...

Ёсць меркаванне, што вышчэненне сілы — гэта наўмыснае дзеянне пазных колаў супраць беларускіх, бо ўсё стагоддзі жылі адною родную мову, культуру, самабытнасць. Апусцеце вёску, і на гарызонце замяжыць поўная асіміляцыя. Пры гэтым мала суніцца ў год, што перасяленне вёскі ў горад

сваёю ахвішчуўляецца дзеля таго, каб лавесці колькасць сцяна да такога ўзроўню, каб потым дастагнуць цывілізаванага ўзроўню вытворчасці шляхам поўнай механізацыі і аўтаматызацыі.

Эканамічны рост вызначаецца і практычнай размеркаваннем створанага прадукта, а больш дакладна — зноў створанай вартасці, на фонд спажывання і фонд зберажэння. Сёння гэтая форма размеркавання не адпавядае тым задачам, якія ставяцца кіравніцтвам краіны па росце вытворчасці. Так, паводле афіцыйных статыстычных дадзеных, інвестыцыі вытворчага прызначэння за апошнія тры гады не перавышалі 11,3% да ВУП, што вельмі мала. Недастатковае інвестыцыйнае ўзровень і пры параўнанні аб'ёму інвестыцый з дзяржаўным перыядам. Калі памер інвестыцый за 1989 год прызнаў за 100, то ў 1999—2002 гады яны складалі толькі 54—56%. Значыцца, знізіліся амаль удвая. Невядома, чаму зноўна асноўны фонд у прамысловасці Беларусі дасягнула 61,4%, а ў асобных галінах, такіх як харчовая прамысловасць (45,7%), харчавання прамысловасць (47,1%), вытворчасць будаўнічых матэрыялаў (56,1%), зноў яшчэ больш значны. Прычым гэтыя дадзеныя, што ў краіне не толькі не растуць асноўныя фонды, але не ахвішчуўляецца іх просте замяшчэнне.

У чым прычына такой негатыўнай з'явы? Безумоўна, у неадэкватным размеркаванні вырабленага грамадскага прадукта на дзве асноўныя часткі: фонд спажывання і фонд накаплення. Менавіта на гэтым абставінах звярнуў увагу А.Лукашэнка на нядаўняй нарадзе славікоў. Ён звярнуў увагу на тое, што ў Міністэрстве ўнутраных спраў працуе тысяча чыноўнікаў, што такая расхоча неадпаведна. Прэзідэнт даў даручэнне скараціць колькасць чыноўнікаў. Між тым гэта тычыцца таксама раз'мяшчэння абласнога апарату і нават раёнага. Фактычна дадзена каманда скарачаць залішне спажыванне і вызначыць сродкі для капіталаўкладання. І гэта зразумела, бо сродкі, якія ідуць на ўтрыманне дзяржаўнага апарату, які ніяк не скарачаецца, войска, міліцыя, шпэт які таксама неспарна — гэта ўсё фонд спажывання.

Ік выклада, галоўным механізмам развіцця краіны створанага прадукта ў трашовай форме з'яўляецца дзяржаўны бюджэт. Так, даходы кансалідаванага ўзроўню будаўніцтва на будучы год складуць 19 трыльёнаў рублёў, ці 42,1% ад валовага ўнутранага прадукта. Добра, што размеркаванне даходаў будаўніцтва мае сацыяльныя накіраванне. Выдаткі на ахову здароўя павялічыліся да трыльёна рублёў (4,7% ад ВУП), на ахову культуры — да 2,9 трыльёнаў рублёў (6,5% ад ВУП). Але разам з тым застануцца вельмі вялікімі (264,3 млрд. рублёў) выдаткі на ўтрыманне арганізацыяў дзяржаўнага кіравання; 695,3 млрд. рублёў будзе выкарыстана на ўтрыманне сілавых структур.

Параўнаўшы апошніх лічбы з аб'ёмам фінансавання дзяржаўных капітальных укладанняў (436,7 млрд. рублёў) гаворыць пра мноства.

Не на карысць інвестыцыям гаворыць і практыка фарміравання даходнай часткі будаўніцтва. Было б вельмі добра, каб дамы пададалі на прыбытак і падаходны падатак, а яны ў нас складалі амаль дзевяць 12,4 і 12,2% даходаў будаўніцтва, ці разам узятыя 24,6%, меней за пакупкі на падатку на дабудову вартасці (30,2%). Значыцца, прадпрыемствы маладаходныя і цяжка ўзяць, як яны змогуць забяспечыць 10-працэнтны рост вытворчасці. Прада, пра тое, якія сродкі будаўніцтва прычынены для намечанага працы ў эканоміцы, на чалавеча мейсца.

Застаюцца без адказу і некалькі пытанняў, звязаных з ростам заробкаў да 170—175 долараў у месяц пад канец будучага года. Па-першае, гэтага можна дастагнуць пры выкарыстанні вытворчых зданняў. Незабяжныя пры іску зверху пратрысі не дапамогуць. Па-другое, нават заплаваныя рост аплаты працы ў доларах гэтыя толькі намінальны, бо не ўлічваецца дэвальвацыя долара, якая таксама мае месца.

Але трэба звярнуць увагу на адну тонкую акалічана, якую не могуць улічваць простыя працаўнікі.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Насустрач часу

Заўтра, 14 студзеня, спаўняецца 65 гадоў
вядомаму беларускаму мастаку Васілю Шаранговічу

Мастак Васіль Шаранговіч — адзін з самых выдатных і знакамітых твораў у гісторыі беларускай кніжнай і станковай графікі. Праца яго ў гэтым жанры — партрэты, кампазіцыі, пейзажныя малюнк — прынеслі яму шырокую вядомасць і прызнанне як на Радзіме, так і далёка за яе межамі. Пацярпаў ад гэтай вядомасці і народнага мастака Беларусі, Дзяржаўнага прэмія і шматлікіх іншых айнаванняў і замежных ўзнагарод, прэміі, дыпламы.

Але асобу Шаранговіча на беларускай культурнай ніве нечымым уявіць і без яго другой іпастасі — іпастасі педагога. Трыццаць гадоў жыцця ахвяраваў ён педагогічна-выхавальчай дзейнасцю ў Беларускай акадэміі мастацтваў — спачатку выкладчыкам і закладчыкам кафедр, затым прарэктарам і апошнім дэканам галоў — рэктарам. Не толькі класіфікацыя, чулы і патрабавальны наставнік творчай моладзі, але і таленавіты арганізатар вучэбна-навуковай дзейнасці славаў установай. Дарчы, гэта яго стараннем Тэатральна-мастацкай інстытуту быў арганізаваны ў Акадэмію.

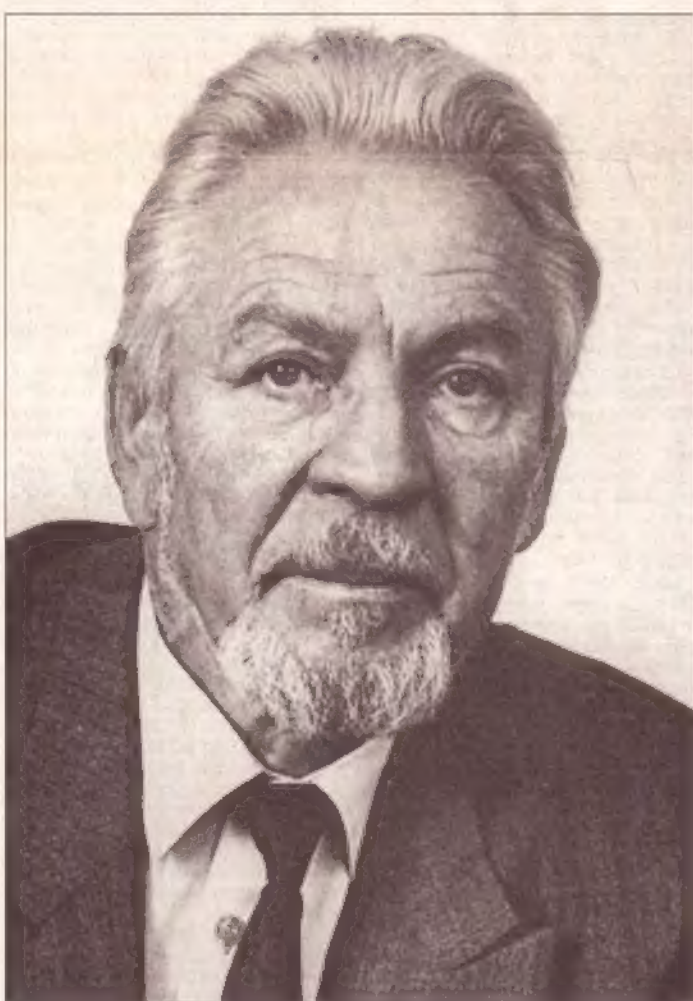
Нарэшце, Васіль Шаранговіч — актыўны грамадскі дзеяч. Не пералічыць усё моманты ягонага ўдзелу ў важных грамадска-палітычных і культурна-асветніцкіх акцыях — там, дзе патрэбны яго творчы аўтарытэт, яго прынцыповы грамадзянскія пазіцыі, яго ўважлівае на вагу сумлення слова. Дзе нярэдка дэмаганічны паказчы і свой байбоўскі характар.

Сёння ўжо можна з усевай пэўнасцю сказаць: у асобе Васіля Шаранговіча Беларусь мае мастака-творцу і педагога высокай прафесійнай і грамадзянскай годнасці. З чаго яна пачыналася і як становілася — гэта вызначальная рыса яго чалавечы і мастакоўскага характару? Ця, напэўна, з таго, з чаго пачынаюцца, узнікаюць, узрастаюць усё неарыентаваныя постаці напэўнальнай культуры: з пачуцця любові і ўдзячнасці. Любоўі да

жыцця як да найвышэйшага дару божага, да зямлі, на якой нарадзіўся і вырас, аборы і колеры якой, дух і воля якой, таласы і тугі якой уваходзілі ў душу з маленства і гэтую душу фарміравалі. Удзячнасці бацькам за хлеб надданы і за вечны хлеб душойнасці, за шчырыя і мудрыя ўрокі чалавечнасці, а таксама суседзям-вясковым, настаўнікам, затым — сябрам-мастам, пісьменнікам, навукоўцам і ўсім іншым добрым людзям, якіх сустракаў на сваёй нялёгкай жыццёвай дарозе. Аднойчы, ужо будучы масцітым і знакамітым, ён слухна сказаў: «Мне ўвесь час шанцавала на добрых людзей, і я пільнаўся, каб не застацца перад іх лабірынтамі».

Пачуццё любові і ўдзячнасці ў душы мастака спачатку пачало з'яўляцца з пачуццём адказнасці і абавязку, а значыць, і строгі патрабавальнасці да сябе. Да сябе і, значыць, дзеля справядлівасці, да тых, хто ў справях, у дарозе з ім поплеч. Мала ведаю такіх абавязковых і верных сваім маральным прыняццям людзей, як Васіль Шаранговіч. Ці ёсць патрэба падкрэсліваць, што без усяй гэтай якасці і рыс характару сур'ёзна, значны поспех і дасягненні ў мастацкай творчасці немагчымы? Зрэшты, і ва ўсякай іншай грамадска-карыснай дзейнасці таксама.

Ад гадоў малодзасці, ад пары вучбы ў першых творчых спроб мастак Шаранговіч ішоў насустрач жыццю і часу з душою адкрытай і чулай да зруху і перамен у грамадскім настрою, да тэндэнцый і працэсаў абнаўлення. Ён ішоў насустрач часу, а час — насустрач яму, насустрач яго запавятым марам і жаданням. Пасля доўгіх дзесяцігоддзяў пільнага жэсту і амысленай у душы інтэлектуальнай Скарыны пачала абужацца і ўсё шырыць пускху карані іля беларускага нацыянальнага адраджэння. Шаранговіч не спазніўся далучыцца да гэтага самага значнага і магутнага грамадска-палітычнага і культурна-асветніцкага руху ў гісторыі Беларусі канца XX стагоддзя. Усім сваім пачуццям жыцця, вучбы і працы ён быў падарэчаны да гэтага. Час, можна сказаць, прымусяў яго пільней прыгледзецца да гістарычнага жыцця свайго народа, глыбей уладуцца ў асаблівасці яго лёсу, шырыць акрышці для сябе гераічныя моманты і трагічныя павароты яго гісторыі. І канешне ж — шыраць выразнасць убачаных сапраўдных характараў народа, убачыць і — увабшы ў сотнях аскравых вобразаў-тыпаў беларуса. О, як многа бацьчына і прачытае ў гэтых разнастайных людскіх абліччях! Чалавечасць, мужнасць і шчырасць ха-

Радкі з біяграфіі

1939 — нарадзіўся ў вёсцы Качаны Мядзельскага раёна Мінскай вобласці
1966—1967 — мастацкі рэдактар выдання «Беларусь»
1974 — дацэнт
1975 — адначанна Ганаровая грамадзянства Беларускай Савецкай БССР
1978 — заслужаны дзеяч мастацтваў БССР
1981 — прафесар
1986—1989 — прарэктар на акадэміі працы БДТМ
1986 — лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі
1989—1997 — рэктар Беларускай акадэміі мастацтваў (былы БДТМ)
1989 — адначанна залатым знакам асветы «Інтэрпрэс»

1991 — народны мастак Беларусі
1995 — адначанна Ганаровы грамадзянства Беларускай Рэспублікі Беларусі
1995 — акадэмік графікі Беларускай акадэміі выяўленчага мастацтва
1995 — акадэмік Міжнароднай акадэміі навук Еўрапей
1997 — дырэктар Музея сучаснага выяўленчага мастацтва Удэльскай рэспубліканскай і ўсёсусветнае выставы ў 1967 года. Работы экспанаваліся ў Польшчы, Італіі, Францыі, Грцыі, Беларусі, Чэхаславацыі, Даніі, Канадзе, Фінляндыі, Індыі, Спры, Бельгіі, Германіі і іншых краінах.

рактару, багаты і хараваста ўнутранага свецу, дабрыні і таленту мастака. Гэты высокародны, прыгожы, мудры, элітарны і магутны — палас мастак свайго галоўнага героя. Створаны ім графічны партрэт беларусаў — ад звычайнага селяніна і ганчара да Куталы і Коласа — у сукупнасці сваёй ёсць унёсак, светлы гімн чалавечу і чалавечнасці, высокай, пранікнёнай хваласці Беларусі і беларускаму народу. Хета, можа быць, скажа ізаляцыя? Я наокуп гэтай адметнасці мастацкага пошуку Шаранговіча скажу інакш: гэта — філасофска-светапоглядная пазіцыя, гэта — свосаабліва форма воплываў мастака-патрыяты ўсім тым незлічым «ворам беларускім», што ў сваіх пісаных і малюнах, наўмысна ці па бяздумнасці, прыніжалі і абражалі беларуса, падалі яго во браз патварна скажоным, непрыгледным, душоўна ўбогім (падалі і, на жаль, падаюць).

ЧТО ПРОИСХОДИТ В МИРЕ

«Печальный конец» Шеварднадзе. Есть над чем подумать не только ему

Газета «Таймс» в разделе международных новостей поместила большую статью, в которой Джереми Пейдж после интервью с Эдуардом Шеварднадзе размышляет над причинами его ухода с политической арены.

Прошло почти полтора месяца после «розовой революции» и Шеварднадзе пытается найти ответ на вопрос, что же произошло. «Это была не революция, это был государственный переворот», — говорит он и винит в этом «внешние силы» — например, фонд Сороса и финансируемые им организации массовых протестов, вынудивших его уйти в отставку.

Но даже после убедительной победы лидера революции Михаила Саакашвили на выборах Шеварднадзе, судя по всему, по-прежнему не может примириться с реальностью, он остается в своем иллюзорном мире, будучи не в состоянии принять изменение своего статуса — от национального героя до горе-президента «проигравшего и дающего сбой государства». По словам автора, это печальный конец для человека, которого некогда славил за помощь в сносении Берлинской стены и за роль в прекращении холодной войны в бытность его главой советского МИДа.

Мало кто в Грузии теперь вспоминает былые заслуги Шеварднадзе — как он построил новое грузинское государство на развалинах, оставшихся после гражданской войны, как он боролся с преступными группировками, как пережил многочисленные покушения на него. Но все хорошо помнить, что его близкие построили себе огромные бизнес-империи, что чиновники покупали себе посты, что иностранная помощь стране оседала в частных руках, в то время как пенсионерам задерживали выплаты пенсий, составлявшие четыре доллара в месяц.

Как отмечает автор статьи, Шеварднадзе не был ни тираном, ни убийцей. По меркам бывшего Советского Союза, это не так уж и мало. И, возможно, со временем история смягчит свой приговор в отношении его правления, пишет в заключение Джереми Пейдж.

Би-Би-Си.

Президент Литвы готовится подать в отставку?

По данным литовского телеканала LNK, если Роландас Паксас подаст в отставку, он, как предусмотрено законом, получит в пожизненное распоряжение государственную резиденцию, транспорт, охрану, секретаря и социальные гарантии, а если будет смещен путем импичмента, не получит ничего». Телеканал LNK 30 октября прошлого года первым обнародовал информацию, что президент и отдельные сотрудники его администрации могут иметь связи с международной преступностью.

Саддам Хусейн вступил в иракскую армию

В ряды иракских сил самообороны вступил Саддам Хусейн. Именно так зовут одного из 100 молодых иракских новобранцев, которых будут обучать инструкторы из США. 21-летний молодой человек заявил, что собирается служить своей стране гораздо лучше, чем это делал его отец. В годы правления Саддама, особенно в период в начале восьмидесятых, в стране часто называли детей в честь президента. Теперь в Ираке многие теки бывшего диктатора стараются сменить имя и фамилию, чтобы не вызывать негативную реакцию у других.

В настоящее время в силы самообороны страны вступили уже более 900 человек. После трехмесячных тренировок под руководством американских военнослужащих они будут нести службу по охране правопорядка в стране.

Браслет участника Второй мировой вернулся в США через 60 лет

Вирджиния Мур, жена участника Второй мировой войны Маркуса Корнера получила идентификационный браслет своего мужа спустя 60 лет после известия о том, что он пропал без вести во время боев в Бельгии в начале 1945 года.

«Когда я его увидела, это было невозможно выразить словами. Это просто поразительно», — заявила она. Лоренцо Майерна, нашедший браслет, сообщил, что нашел его в лесу возле города Виль-ла-Бон-О в Бельгии.

С одной стороны там был идентификационный номер солдата и его части, а с другой — слова: «С любовью, Джинни».

США вернет Перу украденные 20 миллионов долларов

Госдепартамент США заявил, что Америка намерена вернуть Перу 20 миллионов долларов, похищенных в этой стране коррумпированными правительственными чиновником и переведенных в американские банки, сообщает Associated Press со ссылкой на анонимный источник в Вашингтоне. Официально о возвращении средств будет объявлено сразу же после прибытия Джорджа Буша и госсекретаря Колина Пауэлла в мексиканский город Монтеррей, где проходит Специальный саммит государств Северной и Южной Америки.

Месяцем ранее США вместе с десятками других государств подписали конвенцию ООН против коррупции. Этот документ обязывал страны сотрудничать в расследовании случаев коррупции и возвращать средства государствам, в которых они были похищены.

Япония заявила о вспышке птичьего гриппа

Власти Японии подтвердили вспышку птичьего гриппа в стране. В префектуре Ямагучи от этого заболевания погибли около 6 тысяч кур. Скорее всего эта вспышка связана с возникновением птичьего гриппа в Южной Корее. Это первый случай заболевания, зафиксированный в Японии с 1998 года. Тогда в результате эпидемии 1997—1998 годов погибли шесть человек (в редких случаях птичий грипп выявляется и у людей).

Иран требует права на атомные электростанции

Президент Ирана Мохаммад Хатами заявил, что если Америка хочет улучшения отношений с его страной, она должна допустить право Тегерана на разработку ядерных технологий в мирных целях. В прошлом месяце Иран подписал протокол, в котором обязался допустить международные инспекции на свои ядерные объекты. Сам Хатами настаивает на том, что все подобные проекты в его стране осуществляются лишь в целях развития энергетики. «Они (США) ошибочно обвинили нас в обладании ядерным оружием», — заявил Хатами, добавив: «Мы подписали дополнительный протокол, и если Америка готова проявить добрую волю, она должна взять назад свои слова и признать наши законные права на обладание мирной ядерной технологией под контролем Международного агентства по атомной энергетике».

Помощь, оказанная США в ходе ликвидации последствий землетрясения в городе Бам, сказал иранский лидер, стала «ярким отражением фундаментальных перемен в американской политике» и показывает возможность того, что США могут «отказаться от беспочвенных обвинений, сделанных в наш адрес». Однако Тегеран отверг предложение Вашингтона вновь начать ограниченные переговоры, прерванные американской стороной в прошлом мае, мотивируя это тем, что чиновники из Белого дома сначала должны изменить свое отношение к Ирану.

Натовским миротворцам не удалось поймать раненого Караджича

Стали известны подробности операции, проводимой миротворцами НАТО в Боснии в районе города Пале. Как сообщила информационная служба BBC News, раненый военный преступник, которого на протяжении последних суток пытались найти военнослужащие международных сил SFOR — это бывший лидер боснийских сербов Радован Караджич, обвиняемый Международным трибуналом в Гааге в массовых убийствах в ходе войны 1992—1995 годов в Боснии и Герцеговине. О начале облавы было объявлено ранее в воскресенье, однако позднее стало известно, что она не дала результатов.

Караджич удалось уйти от разыскивающих его миротворцев. Поводом для начала поисковой операции послужила информация о том, что Караджич, возможно, получил ранение и пытается получить в Пале медицинскую помощь — об этом рассказал задержанный накануне пособник укрывавшихся военных преступников.

В ходе розыска миротворцы НАТО осмотрели дом Караджича, где в настоящее время живет его жена. По словам представителей НАТО, она демонстрировала готовность к сотрудничеству, но к конкретному результату это не привело. Были досмотрены все лечебные учреждения в районе Пале и введен режим повышенной бдительности на блокпостах.

ПУТЕВЫЕ ЗАМЕТКИ

Социалистическая Швеция

У спокойных и консервативных шведов есть пословица, смысл которой в том, что шведы рождены на белый свет свободными, чтобы до самой смерти платить налоги. Налоги уже давно стали своеобразным «пунктиком» этого народа: шведы пожимали и молодые ворчат и «бухтят» на правительство, на всех чиновников вместе взятых, когда им нужно совершить первый акт общения с государством — отдать часть своего заработка в виде налогов. Когда же приходит пора взять от государства взамен за отданные налоги многочисленные социальные блага, шведы облегченно вздыхают. Впрочем, обо всем по порядку...

(Продолжение. Начало в №№ 247—248, 249 за 2003 год.)

Кто хочет родить в Швеции?

Здравоохранение в Швеции — штука совершенно бесплатная и за счет щедрого государственного финансирования — высокопрофессиональная и хорошо оснащенная. В Швеции нет километровых очередей в бесплатных поликлиниках и нет обычных платить за операцию или содержание в элитном госпитале. Ну а если вы вдруг решите принести врачу коробку конфет или бутылку армянского коньяка, на вас посмотрят, как на сумасшедшего, и выйдете из кабинета. В Швеции врач зарабатывает хорошо, а поэтому не нуждается в шоколадной «подкормке».

Роддом, в который нас любезно провели, поразила чистотой, обилием классного оборудования и ... почти полным отсутствием рожениц. Дело в том, что рожать в Швеции нечасто (в каждой семье в среднем — 1,75 ребенка), а потому огромный многоэтажный роддом в центре провинциального городка принимает роды всего 2—3 раза в день. Зато каждой роженице предоставляется отдельная палата с массой диагностического оборудования и бригадой обслуживающих сестер и врачей. Все это для граждан Швеции, естественно, бесплатно. Кстати, по статистике, среди новорожденных детей НИ ОДИН ребенок за последние несколько десятилетий в этом провинциальном роддоме не умер!

Средний возраст роженицы в Швеции — 29 лет, треть беременных решаются на аборт (аборт в Швеции не запрещен).

Иностранка также может родить в Швеции (в том числе гражданка Беларуси). Только ей за это придется заплатить крупную сумму — 2 тысячи долларов за сами роды и по 200 долларов за каждый день последующего содержания.

В Швеции только что родившей женщине государство оказывает колоссальную поддержку. После родов она в течение года получает пособие в размере 80% своего последнего жалования, то есть в среднем не менее 2000

долларов ежемесячно. Попробуйте сравнить с нашим 35-долларовым «декретным» пособием и посылать себе голову пеплом... И еще одна забавная деталь, подмеченная мной в шведских больницах: детские врачи любят наряжаться в клоунов и скоморохов — надевают тупатеречный нос, накладывают ресницы, потешную бабочку — все, что может отвлечь ребенка от страха встречи с доктором.

Пожилым быть не страшно

Больно и жутко смотреть на наших пенсионеров, которые отдают оставшиеся от уплаты коммунальных платежей деньги на лекарства. А лекарства тем временем в Беларуси все дорожают и дорожают. Почти ничего не остается на продукты питания. Иная ситуация в Швеции. Как уже сообщалось в предыдущей части статьи, оплата коммунальных платежей и налога на недвижимость у владельцев жилья в Швеции, включая пенсионеров, не превышает 15—20% (а у работающих — 5—10%) от получаемого дохода. Оставшихся 80% средств на продукты питания и лекарства людям хватает с лихвой.

Пожилый человек — нездоровый по определению. Сиди ты хоть крутые сутки в проруби или обмывайся с головы до ног омолаживающим кремом, когда тебе 70 лет, дорогу в аптеку ты знаешь хорошо. Даже если ты живешь в Швеции. Никто не говорит, что в Швеции лекарства дешевле, они там дорогие. Но есть одна очень интересная инициатива, которую придумало шведское правительство и которая достойна подражания.

Шведское правительство подсчитало, что примерно 80% населения (у нас цифра будет почти такой же) обращается в аптеку очень редко и тратит на лекарства не более 100 долларов в год, оставшиеся же 20% тратят на них куда больше средств. Поэтому в Швеции решили делить часть лекарств и ввести следующую систему: никто не может заплатить в год за лекарства более 1800 крон (примерно 230 долларов). Если вы уже купили с начала года лекарства на эту сумму, то вплоть до 31 декабря этого года вы будете получать ВСЕ (!!!) лекарства бесплатно.

Учитывая разницу в доходах в Швеции и Беларуси, эта сумма для наших пенсионеров составляла бы примерно 30 000 белорусских рублей.

А теперь скажите: где страшнее быть пенсионером — в Швеции или в Беларуси?

Твердые орешки познания

В расчете на душу населения выхолит, что Швеция тратит на школьное образование больше, чем любая другая страна мира. Набивать твердые орешки голодным крепким шведским головам — дело отнюдь не дешевое. В год это обходится шведскому государству в 55 000 крон на каждого ученика (или примерно 700 долларов в месяц).

Тем не менее, как признались нам одна из шведских учительниц, бывшая «семезкир» или «десткир», за знания здесь ставят 10 («удовлетворительно»), 15 («очень удовлетворительно»), и 20 («очень очень удовлетворительно»). Неудовлетворительно — и «очень неудовлетворительно».

Система оценок знаний ученика в Швеции еще позабористее, чем наша «семезкир» или «десткир». За знания здесь ставят 10 («удовлетворительно»), 15 («очень удовлетворительно»), и 20 («очень очень удовлетворительно»). Неудовлетворительно — и «очень неудовлетворительно».

Александр СИЛИЧ, Фото автора.

На снимках: ученики на перемене; каждая роженица имеет в роддоме отдельную палату; «Хозяева пошлы занимаются шопингом. А я сижу!»

Ад палескай глыбінкі да еўрапейскіх гарадоў...

Палеская вёска Хільчыцы, што ў Жыткавіцкім раёне, святкавала свята роднага куточка — свята сваёй душы. Ніхто не ўздзеў дома — песні і танцы проста на вуліцы падымаў нават тых, хто тулаў прыстукаючы кіскам: хай сабе малалыя галы ўжо мінулі, а ў вачах іскрынка свечкі.

Палізкаваўшы абдымны кіраўнікам сваёй гаспадаркі за тое, што пра людзей не забываюць, вясковыя далучыліся да сталічных гасцей — артыстаў Беларускага Саюза фалькларыстаў Барыса Таргалава, Алеся Свірскага і Міколы Котава, якія расцнілі багаты кудэц старажытнай культуры палескай душой.

А паблізу ад Хільчыцы распахнуў сваю дзейнасць тэатр фальклору «Дрыгалічы» пад кіраўніцтвам таго ж М.Котава. Ён сабраў каля трох дзесятых хлопчыкаў і дзяўчынак, і ўсе размаўляюць і співаюць па-беларуску, ладаюць гістарычныя эскізы ў дзіцячых дамах і дамах састарэлых, у вясковых клубах, райшколах, самім Гомелі ці Мінску. Не так даўно адметны, які тэатр з глыбінкі быў запрошаны ў Германію дзіцячымі і адзінаццатымі тэатрамі г.Міера і г.Камени. Намеснік гледачы ў гарадскіх тэатрах і на школьных пляцоўках апалявалі юным беларускім артыстам на сямнаццаці канцэртах, якія прайшлі на ўра. Асабліва спадабаліся ўсім танцы «Палескія пастухі», «Касіў Ясь», «Тройка», «Вясновы карагод» з рознымі цікавымі прыдумкамі. Палюбілі і нашу

Мікола Конавіч Котаў) ужо вучацца на ўстановах культуры. А на змену ім новыя любімыя ў творчасці дзеці, тэатр з прыгожай назвай «Бераг белых буслоў». Усё з тым жа кіраўніком. Калектыв часта выступае ў дзіцячых дамах і дамах састарэлых, у вясковых клубах, райшколах, самім Гомелі ці Мінску. Не так даўно адметны, які тэатр з глыбінкі быў запрошаны ў Германію дзіцячымі і адзінаццатымі тэатрамі г.Міера і г.Камени. Намеснік гледачы ў гарадскіх тэатрах і на школьных пляцоўках апалявалі юным беларускім артыстам на сямнаццаці канцэртах, якія прайшлі на ўра. Асабліва спадабаліся ўсім танцы «Палескія пастухі», «Касіў Ясь», «Тройка», «Вясновы карагод» з рознымі цікавымі прыдумкамі. Палюбілі і нашу

«Лявоніху» ў пастаноўцы М.Котава. Усю душу ў работу з дзецьмі ўкладваюць і кіраўнікі праграмы Людміла Лікашова і Вялішчэ Смольніцава. Дзякуючы такім захопленым людзям беларускае народнае мастацтва знаходзіць шлях да сэрца сучаснікаў — і ў палескай глыбінцы, і на абсягах Еўропы.

Канстанцін МІКАЛАЙЧЫК.

На здымках: тэатр з Будва-Кашалева «Бераг белых буслоў» нася канцэрта ў наменіцы Міера (на ўраўне плане справа — чэмпіён свету і Алімпійскіх гульняў Ларс Рёдал свай беларускіх дзяцей); асень дзень вясновым эдацыя, калі на вуліцы — фальклорны гурт «Хільчыцы Жыткавіцкага раёна».

Ці будзе Полацк Мекай для турыстаў свету?

«Паслужыцца цяля дзюк матак смочка». У адпаведнасці з гэтай выдмай прымаўкай пабудаву свой даклад аб пажаданых перспектывах Полацка мэта гэтага ўнікальнага горада Уладзімір Тацыла. Даклад быў агучаны на прынятым 2003 года ў гарадзкім перадпрадстаўніцкім з'ездзе «матак». Парламенцкага школы Саюза Беларусі і Расіі і аналігчнай структуры (Нацыянальнага школы) Рэспублікі Беларусь. Нагадаўшы аб тым, як з мінімальным удзелам рэспубліканскага бюджэту ў Полацку былі праведзены «Дажыткі-2002» і маштабнае лабарыянальнае горада, што папярэднічала гэтаму святу, Уладзімір Тацыла зазначыў, што мэтай развіцця самага старажытнага з Беларусі гарадоў да 2005 года з'яўляецца паступовае пераўтварэнне яго ў буйны горад аб'ектаў адукацыі і міжнароднага турызму. Дакладчык павялічыў прысутным, што значная частка гэтай шматэтапнай праграмы ўжо

здзейснен: створаны цэлы шэраг новых музеяў, усталяваны помнікі, рэканструаваны або адрамантаваны шматлікія будынкі грамадскага і побытавага прызначэння, распачата рэстаўрацыя карпусоў былога езуіцкага калегіуму, дзе мінулыя разамішчаны гістарычна-філагічныя фактэты ПДУ, папярэдняй сета магазіну, рэстаранаў і кафе, пачаў дзейнічаць філіял Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Я.Коласа.

Тым не менш, падкрэсліў У.Тацыла, самастойна, без дапамогі рэспубліканскага і саюзнага (беларуска-расійскага) бюджэту, мясцовая ўлада не здолее надаць Полацку змест і выгляд культурна-гістарычнага і турыстычнага цэнтру сучаснага значэння. Старшыня гарвыканкама выказаў надзею, што дзякуючы парламентарыям Беларусі і Саюза дзяржаў краін паўночна-заходняга Еўропы, прыняццю катэрыю галерэю хат б аднаго з палатнаў класіка беларускага жывапісу Івана Хруцкага ды ўнясенню Сафійскага сабору і Спаса-Еўфрасініўскай царквы ў спіс помнікаў сусветнай каштоўнасці. Гэта, у ліку іншых варунак, павіна ўзмацніць фінансавую дапамогу Полацку ў рэалізацыі праграмы сацыяльна-культурнага развіцця горада да 2005 года і надалей, бо, акрамя таго, што ўжо зроблена, мяркуецца стварэнне яшчэ некалькіх музеяў, папярэнне і ўласканаленне сферы адпачынку і спорту, уздым да еўрапейскага ўзроўню жыллёва-камунальнага сектара і службаў сэрвісу, што мусіць прынесці больш важкія даходы ў мясцовы і рэспубліканскі бюджэты.

Выслушавшы даклад У.Тацылы, прадстаўнікі двух парламентарыяў ахвотна пагадзіліся з ідэямі прапанаванымі і абмялі сваю дапамогу. Час паказаў, аднак, ці спрадзіцца спадзяванні полацкага кіраўніцтва.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

АБРАЗКІ

Каласкі і попел

Мой даўні сябра, настаўнік пенсіянер, які ўжо алдэраў без малаго сем дзесяткаў, неак усё памянуў, як у пасяваванні галадныя галы да галы хлапчухам пасвіў кароў у суседняй вёсцы разам са старэйшым братам. І калі надыходзіла пара жыць, заходзіў у жытнёвыя калгасы палатка, становіўся на калені (калі ніхто не заўважыў), зрываў спецыяльна каласкі, распыраў у ладонях, а

зерне сыпаў за папку палатнінай кашулі, каб вечарам прынесці дамоў.

Маці адразу сыпала тое зерне ў гаршчок і варыла поліку-баўтушку. Дзяцей было чацвёрка: раслі яны без бацькі, які не вярнуўся з вайны. Трэба было некай жыццёва. Ведала жна талы, што за тым каласкі могуць прыцягнуць да крымінальнай адказнасці, але ішла на рызыку, бо два

галы запар у калгасе на працадні не дадуў ні грама зерня.

Яшчэ ўспомніў сябра, як у тым галы вясной у хаты заходзілі мясцовыя актывісты і самавольна, выстаўішы рагачы з пачы чыгуні і гаршкі, выграбаві попел — на ўгнаенне калгасных палаткаў. У прымысавым парадку — як і ўсё астатняе.

Міхась ТЫЧЫНА.

г. Слуцк.

